

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5  
Development of Participatory Learning Activity Based  
on The Precepts under The Office of Khon Kean Primary Education  
Service Area 5

พระมหาอนุพันธ์ อานนทเมธี (พรหมชาลี)<sup>1</sup>

Phramaha Anuphan Anandamochi (Promchalee)<sup>1</sup>

ดร.สาคร มหาหิงค์<sup>2</sup>

Dr.Sakorn Mahahing<sup>2</sup>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี<sup>3</sup>

Asst. Prof. Dr. Vitthaya Thongdee<sup>3</sup>

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2561

E-mail : apisitseepalaew87@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 2) เพื่อประเมินสภาพการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 จำนวน 183 คน ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น

---

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

<sup>1</sup> Master of Arts Program in Teaching Social Studies student. Mahachulalongkornrajavidyalaya University, KhonKaen Campus, Thailand

<sup>2,3</sup> อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

<sup>2,3</sup> Master of Arts Program in Teaching Social Studies teachers. Mahachulalongkornrajavidyalaya University, KhonKaen Campus, Thailand

\* ได้รับบทความ: 5 มกราคม 2562; แก้ไขบทความ: 7 มีนาคม 2562; ตอบรับการตีพิมพ์: 15 มีนาคม 2562

Received: January 5, 2019; Revised: March 7, 2019 ; Accepted: March 15, 2019

แบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่และหาค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพการใช้ ด้านปัญหาในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้เท่ากับ 18 หลังการใช้เท่ากับ 33 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่คาดไว้ระดับ 0.05 และค่าเฉลี่ยหลังการใช้ชุดการเรียนรู้เท่ากับ 83.11 สูงกว่าเกณฑ์ที่คาดไว้คือ ร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย

แนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ควรมีการจัดหาวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักศีล 5 มีการจัดกิจกรรมอบรมบูรณาการใช้หลักศีล 5 ให้กับครูผู้สอน เพื่อส่งเสริมเพิ่มทักษะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และผู้บริหารควรส่งเสริมการนำหลักศีล 5 บูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ

**คำสำคัญ :** 1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 2. หลักศีล 5

## ABSTRACT

The aims of this survey research were: 1) to study the condition of the development of the participatory learning activity based on the Five Precepts of the teachers being affiliated with the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area 5; 2) to study the ways to develop the mentioned activity of the teachers in the researched area. The population of this research included teachers and 183 of those were selected as the studied samples by the selection method of Yamane. The tools used in this study were a questionnaire and a learning achievement test. The obtained data were analyzed by the following statistics: Frequency, Percentage, Mean and Standard Deviation.

The research results were as follows:

The mean score of the development of the participatory learning activity in overall was at a high level. The scores of two studied aspects: usage and problems in learning and teaching management were at the moderate level. The development of the participatory learning activity based on the Five Precepts of the teachers met with the standard criterion. Comparing the learning achievement after using the learning package entitled ‘the development of the participatory learning activity based on the Five Precepts’, the scores seen in the posttest of the students were higher than that of the pretest (pretest score=18,

posttest score=33) with the statistical significance level of 0.05. The mean value after using the learning package was 83.11, higher than the set criterion 80. This was consistent with the set hypothesis.

The ways to develop the participatory learning activity based on the Five Precepts are that the lecturers with deep knowledge in the principles of the Five Precepts should be invited; the training activity integrated with the principles of the Five Precepts should be arranged for the teachers to promote and increase their skills for developing the participatory learning activity; the educational administrators should support the application of the Five Precepts integrated with learning and teaching activities to improve the learning achievement of the students.

**Keywords :** 1. Development of Participatory Learning Activity 2. Five Precepts

## 1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการด้านต่างๆในสังคมปัจจุบันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนดั่งนั้นทางหลักสูตรการศึกษาของชาติซึ่งถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดีมีปัญญามีความสุขการจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ความคิดความสามารถคุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อพัฒนาให้มีความสมดุลย์ดีหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่ากันให้มีความพร้อมทั้งร่างกายสติปัญญาอารมณ์และศีลธรรมสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงแนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงามมีจิตสาธารณะพร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่จะเป็นในการดำรงชีวิต

การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้ว่าผู้เรียนมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นที่อยู่รอบข้างตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้างมีทักษะกระบวนการและมีข้อมูลที่จะเป็นต่อการพัฒนาให้มีคุณธรรมจริยธรรมประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของตนเป็นพลเมืองที่ดีมีความรับผิดชอบต่ออยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่นมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของห้องเรียนและได้ฝึกการตัดสินใจมีความรู้เรื่องตนเองครอบครัวโรงเรียนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงรู้และเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาศีลธรรมจริยธรรมหน้าที่พลเมืองเศรษฐกิจศาสตร์ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาทำความเข้าใจที่สูงยิ่งขึ้นไป 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะเป็นแกนในการพัฒนาคนเพื่อไปพัฒนาสังคมได้ค่อนข้างมากสาระการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมประกอบด้วยสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาศีลธรรมจริยธรรมหน้าที่พลเมือง

วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคมเศรษฐศาสตร์ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในแต่ละสาระการเรียนรู้ดังกล่าวตลอดจนยึดมั่นและปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขตามระบอบการปกครองที่สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคมและทางธรรมชาติการสอนแบบร่วมมือจึงเป็นวิธีการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ได้ข้อมูลได้องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เป็นวิธีหนึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงได้รับการฝึกฝนทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ทักษะการบันทึกความรู้ทักษะการคิดทักษะการจัดการกับความรู้ทักษะการแสดงออกทักษะการสร้างความรู้ใหม่และทักษะการทำงานเป็นกลุ่มจัดว่าเป็นวิธีเรียนที่สามารถนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนที่มีคุณภาพในการเรียนร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งนักเรียนจะบรรลุถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มไปถึงเป้าหมายเช่นเดียวกันความสำเร็จของตนเองก็คือความสำเร็จของกลุ่มด้วยการสอนจะมีหลักการดีแค่ไหนก็ตามหากการสอนนั้นไม่มีการวางแผนก็ไม่อาจสอนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ 5 ในที่นี้หมายถึงการตั้งใจจดจ่อจากความชั่วทั้งปวงความทุจริตและสิ่งที่ไม่ดีทุกประการจึงเป็นมนุษย์ที่ปกติความเป็นผู้ปกตินั้นถือว่าเป็นพื้นฐานความร่มเย็นของทุกสิ่งทุกอย่างทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิตแต่เมื่อใดที่มนุษย์ไม่ปกติขึ้นความวุ่นวายความเดือนร้อนย่อมเสียหายตามมาเป็นแน่แท้จึงถือว่าศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตเป็นผู้ปกติในสังคมเพราะว่าด้วยการที่มีศีลครบถ้วนบริบูรณ์เพราะศีลเกิดจากสามัญสำนึกของมนุษย์ที่สำคัญเพื่อที่จะอยู่ในสังคมอย่างสงบสุขปลอดภัยไม่ต้องกลัวภัยอันตรายจากใดๆ หรือเป็นผู้ที่ถูกเบียดเบียนหรือถูกกระทำจากใครๆ ศีล 5 ในทางพระพุทธศาสนาพระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่ามีอานิสงส์มากผู้ใดมีศีลผู้นั้นเชื่อว่าเป็นผู้ปกติการนำหลักศีล 5 เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามลักษณะของปัญหาตามสติปัญญาและความประสงค์ของแต่ละบุคคลคำสอนทั้งหมดเป็นระบบการปฏิบัติคำสอนจะให้ผลอย่างแท้จริง เฉพาะผู้ที่นำไปปฏิบัติเท่านั้น

ศีลก็อยู่ในลักษณะเดียวกันนับว่าเป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญสำหรับผู้ที่ยึดศาสนาพุทธไม่ว่าจะในบ้านเราหรือแม้แต่ประเทศที่มีการนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่โดยที่ศีล 5 นั้นถือเป็นหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่สุดพระพุทธศาสนาได้อุบัติขึ้นพระพุทธเจ้าจึงทรงนำบทบัญญัติเหล่านี้มาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติของพุทธบริษัทโดยเริ่มต้นจากอุบาสกอุบาสิกาว่าศีล 5 นั้นเป็นเรื่องง่ายที่yakต่อการปฏิบัติในหมู่ชาวไทยอาจเป็นเพราะว่าคนไทยนั้นมีความคุ้นเคยกับการปฏิบัติในทางตรงกันข้ามกับศีล 5 ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่ทำต่อเนื่องมาจนเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตทำให้เมื่อมายึดถือศีล 5 ก็ไม่สมารถทำได้ทุกข้อหรืออาจทำไม่ได้เลยดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ศีลมีลักษณะอย่างนี้สมาธิมีลักษณะอย่างนี้ปัญญามีลักษณะอย่างนี้สมาธิอันบุคคลอบรมโดยมีศีลเป็นฐานย่อมมีผลมากมีอานิสงส์มากปัญญาอันบุคคลอบรมโดยมีสมาธิเป็นฐานย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มากจิตอันบุคคลอบรมโดยมีปัญญาเป็นฐานย่อมหลุดพ้นโดยชอบจากอาสวะทั้งหลายคือกามาสวะภวะสวะและอวิชชาสวะ”

จากสถานการณ์บ้านเมืองในห้วงเวลาที่ผ่านมามีประเทศไทยประสบปัญหามากมายเช่นปัญหาการกระทำผิดกฎหมายปัญหาอาชญากรรมการทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมการระบาดของสิ่งเสพติดและอบายมุขการแตกแยกทางความคิดการเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมและการจ้วง

จากจริยธรรมอันส่งผลให้สังคมเกิดความขัดแย้ง 4 การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาไปใช้ในการศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมตลอดถึงความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมทำ กิจกรรมและกิจกรรมที่ผ่านการทำกิจกรรมโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องศีล 5 เป็นเครื่องมือใน การศึกษากิจกรรมของนักเรียนซึ่งศีล 5 นั้นมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์อีกทั้งบัญญัติในการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขและเป็นข้อบัญญัติในการสำนึกตนเองเมื่อเราต้องการความสุขในการดำเนินในชีวิตและคนอื่น ๆ ก็ยอมรับความรู้รักของเราเหตุนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติศีล 5 ในการดำเนินชีวิตของเราฉะนั้นมนุษย์ จึงได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ประเสริฐรู้จักเหตุรู้จักผลเห็นได้ว่าเมื่อใดมนุษย์มีศีล 5 อย่างครบถ้วนจึงได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ อย่างสมบูรณ์กายปกติวาจาปกติและใจปกติ ในปัจจุบันโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประม ศึกษามอนแก่นเขต 5 ยังได้นำศีล 5 เข้ามาใช้ในโรงเรียนเช่นให้นักเรียนสมาทานศีล 5 ทุกช่วงเช้าในเวลา กิจกรรมหน้าเสาธงและต่อยอดไปจนถึงให้เด็กนักเรียนกล่าวศีล 5 เป็นได้ 3 ภาษา เช่นภาษาบาลี ไทย และ ภาษาอังกฤษเป็นการต่อยอดและพัฒนาเกี่ยวกับการศึกษาของโรงเรียนและสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประม ศึกษามอนแก่น เขต 5 อีกด้วย

ผู้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประมศึกษา มอนแก่น เขต 5 มีความสนใจมีแนวคิดที่ว่าวิธีการเรียนการสอนแบบ มีส่วนร่วมจะสามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหามากมาย ด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดย เฉพาะเรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประมศึกษา มอนแก่น เขต 5

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประมศึกษามอนแก่น เขต 5

2.2 เพื่อนำเสนอทางการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประมศึกษามอนแก่น เขต 5

## 3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประมศึกษามอนแก่น เขต 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

3.2 ได้แนวทางการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประมศึกษามอนแก่น เขต 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

## 4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประมศึกษามอนแก่น เขต 5 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ประมศึกษามอนแก่น เขต 5 จังหวัดหวัดมอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมด 2,870 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 183 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน รวม 5 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลการทดลองไป วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ (1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตามเกณฑ์ 80/80 (2) วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## 5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาและดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่ได้นำเสนอ นั้นปรากฏผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ดังนี้

5.1 ผลการการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่สร้างขึ้นนั้นพบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

5.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้นโดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้เท่ากับ 18 หลังการใช้เท่ากับ 33 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าต่ำกว่าระดับ .05 และ ค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ชุดการเรียนรู้เท่ากับ 83.11 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้คือร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

## 6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่สร้างขึ้นนั้นพบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมพงษ์ พิษสิงห์ (2553 : 95) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนโดยวิธีการสอนแบบมีส่วนร่วม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านค้อจอกจอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 พบว่า แผนการจัดการเรียนโดยวิธีการสอนแบบร่วมมือกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 81.17/87.29 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพร ศรีสุภาพ (2550 : 70-71) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การจัด

กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมามีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.31/83.40 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธพร มอญขาม (2555 : 95) ได้ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องพลเมืองดีกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.72/83.07 แสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 3 และสอดคล้องกับแนวคิดของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 121) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือแบบมีส่วนร่วมหมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกันได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตนทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้ 4 และสอดคล้องกับแนวคิดของประกายแก้ว แปรโคก (2541 : 33) ได้สรุปไว้ว่าการเรียนแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มละ 3-6 คน ภายในกลุ่มผู้เรียนจะมีระดับความสามารถที่แตกต่างกันทางการเรียนผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันสมาชิกทุกคนจะต้องรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนและรับผิดชอบของกลุ่มโดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันเท่าๆ กัน

6.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้นโดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้เท่ากับ 18 หลังการใช้เท่ากับ 33 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าตัวระดับ .05 และค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ชุดการเรียนรู้เท่ากับ 83.11 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้คือร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอานวย เน้นอุดร (2553 : 124) ได้ศึกษาการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบมีส่วนร่วมแบบ STAD โรงเรียนบ้านกุดจิก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า ทักษะกระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบมีส่วนร่วมแบบ STAD โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากรายข้อด้านบทบาทการเป็นสมาชิกกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพร ศรีสุภาพ (2550 : 70-71) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมามีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.31/83.40 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้มี ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6145 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 61.457 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอาภาพร สิงหาราช (2545 : 6) ให้ความหมายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงความสามารถในการเรียนรู้โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2547 : 215-217) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ (1) วิเคราะห์หลักสูตร

และหาตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดเนื้อหาพฤติกรรมหรือสมรรถนะภาพที่ต้องการจะวัดและจำนวนข้อสอบที่จะสร้างในแต่ละเนื้อหาและแต่ละพฤติกรรมที่จะวัด (2) กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบโดยมีหลักในการพิจารณาเลือกรูปแบบของแบบทดสอบประกอบด้วยจุดประสงค์ของการสอบเวลาที่ใช้ในการสร้างแบบทดสอบและการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบจำนวนนักเรียนที่จะทดสอบเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดทำแบบทดสอบแบบทดสอบปรนัยค่อนข้างจะใช้ทักษะในการสร้างมากกว่าแบบทดสอบอัตนัยขอบเขตของเนื้อหาสาระ (3) เขียนข้อสอบโดยใช้วิธีการประกอบด้วยเขียนข้อสอบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรเขียนข้อคำถามให้ชัดเจนสั้นกะทัดรัดและควรถามในเรื่องที่ผู้เรียนควรต้องรู้ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนควรเขียนข้อคำถามให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนที่จะใช้จริงประมาณร้อยละ 5-15 สำหรับไว้คัดเลือกหลังการตรวจสอบคุณภาพขอบแบบทดสอบแล้วควรเขียนข้อคำถามทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละเรื่องหรือแต่ละบทควรหลีกเลี่ยงการเขียนข้อสอบที่ชี้แนะคำตอบเพื่อจะได้ข้อสอบที่วัดความสามารถที่แท้จริงของผู้สอบเมื่อเขียนคำถามเสร็จแล้วควรมีการตรวจสอบโดยตรวจสอบกับหลักเกณฑ์การเขียนข้อสอบแต่ละแบบที่ใช้รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด (4) พิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยนำข้อสอบที่เขียนไว้แล้วมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบมีค่าชี้แจงคำอธิบายวิธีทำข้อสอบหรือรายละเอียดอื่นๆตามความจำเป็น (5) ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบโดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาซึ่งอาจใช้วิธีการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (6) ทดลองสอบและหาคุณภาพรายข้อและคุณภาพทั้งฉบับโดยนำไปทดลองสอบกับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มที่ต้องการทดสอบจริงแล้ว

## 7. ข้อเสนอแนะ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักศีล 5 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

### 7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากผู้บริหารหน่วยงานควรส่งเสริมครู

7.1.1 ครูผู้สอนควรจัดเตรียมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับหลักศีล 5 ที่จะสอนให้มากกว่านี้และอ่านหนังสือมากๆ

7.1.2 ครูผู้สอนควรหาภาพหรือกิจกรรมพิเศษเพื่อให้ดึงดูดนักเรียนให้มากกว่านี้ เช่น การท่องศีล 5 เป็นภาษาบาลี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เพื่อให้เกิดการอยากเรียนมากกว่านี้

### 7.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

7.2.1 ผู้สอนควรจัดเตรียมเนื้อหาที่จะสอนในหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้ตีครบถ้วนก่อนนำไปใช้งานจริงเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการสอน

7.2.2 รูปแบบภาพประกอบควรมีความชัดเจนดึงดูดนักเรียนให้นักเรียนอยากที่จะศึกษา

7.2.3 ควรส่งเสริมให้นักเรียนสรุปใจความและค้นคว้าด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

7.2.4 แบบทดสอบหรือแบบฝึกหัดควรจัดทำให้มีความหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพทางด้านทักษะต่างๆ ที่จะมีในแบบฝึกหัด

### 7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 การสร้างชุดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ควรสร้างชุดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

7.3.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้นต่อการสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อเรียนรู้ความชอบความสนใจของนักเรียนในชั้นนั้น ๆ ด้วย

7.3.3 การสร้างชุดการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ควรมีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียนเพื่อทดสอบความรู้ว่าในการเรียนการสอนนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่

## 8. เอกสารอ้างอิง

- นิภาพร ศรีสุภาพ. (2550). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การค้นคว้าแบบอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปฐมพงษ์ พิษสิงห์. (2553). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบมีส่วนร่วมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประกายแก้ว แปรโคสูง. (2541). ประสิทธิภาพการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา. บุรีรัมย์ : บุรีรัมย์การพิมพ์.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2547). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. คณะครุศาสตร์ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พุทธพร มอญขาม. (2555). การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องพลเมืองดีกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การค้นคว้าแบบอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- อาภาพร สิงหาราช. (2545). การศึกษาผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ประกอบการใช้ห้องเรียนจำลองธรรมชาติกับการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึม. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำนวย แนนอุดร. (2553). การศึกษากระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ STAD โรงเรียนบ้านกุดจิก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

## 9. คำขอบคุณ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อันประกอบด้วย ดร.สาคร มหาหงส์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยที่ผู้วิจัยมีข้อติดขัดให้กระจ่างจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี ผู้อำนวยการหลักสูตร และคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำเสมอมา ตลอดทั้งผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างและเพื่อน ๆ นิสิตสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาตลอดมา